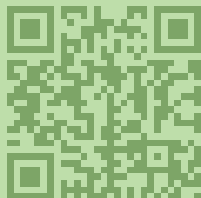

Jean Monnet Centre of Excellence

mec.mendelu.cz

ISBN 978-80-87106-77-8

Nakladatelství Martin Stříž
Bučovice, Česká republika
www.striz.cz

Mgr. Lucie Tungul Tunkrová, Ph.D.

Příští Evropská komise – očekávaná ekonomická agenda a priority

- Klíčovými oblastmi zájmu nové Komise bude stabilizace finančních systémů, snaha posílit flexibilitu pracovních trhů, a budování konkurenceschopnosti EU ve světě.
- Hlavní překážkou nové EK bude ekonomický nacionalismus.
  - Komise by měla bezvýhradně trestat případy porušení práv volného pohybu osob a tvrdě vynucovat implementaci směrnice o službách.
  - Hlavním cílem by mělo být snížení nerovnosti mezi členskými státy a jejich regiony.
  - Silná osobnost v čele Komise by mohla posílit supranacionální funkce Komise.

Číslo 3
5/2014

CZ

Současná versus „nová“ Komise

Nový předseda Komise bude pravděpodobně více stranický než jeho předchůdci a bude mít silnější vliv na složení svého týmu. Nová EK bude čelit řadě výzev v oblasti ekonomické agendy. Hlavní bude dědictví finanční krize a krize v eurozóně, ale také hospodaření v novém víceletém finančním rámci, který začal platit v roce 2014.

Současná Komise si dala za cíl dotáhnout do konce svého funkčního období návrhy, které považuje za klíčové. Dominuje dokončení bankovní unie, postup v jednání o vytvoření transatlantické zóny volného obchodu a zlepšení podmínek pro malé a střední podniky (MSP). Není jasné, kolik z těchto cílů se podaří splnit a které zůstanou na rozhodnutí budoucí Komise. Nástup levicových stran v mnoha členských zemích (ČZ) a obava z úspěchu extrémní pravice mohou připravit nezvyklé konste-

lace v EP, kterému posledních dvacet let dominovala pravice. Úspěch levice v EP by se na agendě Komise mohl projevit jejím následným větším důrazem na sociální začlenění, sociální dialog a boj s chudobou v EU. V souladu s tímto tvrzením by nová EK měla za svůj hlavní cíl vytyčit jeden z nejpálčivějších problémů EU dnes, tedy nerovnost mezi členskými státy a jejich regiony, za využití všech dostupných nástrojů „chytrého“, udržitelného a inkluzivního růstu.

Nejpálčivějším problémem bude pro novou Komisi boj s ekonomickou nerovností mezi členskými zeměmi a regiony EU.

Co pozornosti nové Komise neunikne?

Hlavním cílem nové Komise bude stabilizace finančních systémů se zvláštním důrazem na eurozónu, snaha posílit pracovní trhy obzvláště formou vytváření nových pracovních míst, zvyšování flexibility a mobility pracovní síly a posilování konkurenceschopnosti EU ve světě.

Hlavním cílem nové Komise bude stabilizace finančních systémů se zvláštním důrazem na eurozónu, snaha posílit pracovní trhy obzvláště formou vytváření nových pracovních míst a budování konkurenceschopnosti EU ve světě.

Hlavní záběrem nové EK v ekonomické oblasti bude dohled nad několika otázkami:

- Plnění cílů strategie Evropa 2020.
- Dohled nad zárukami členských zemí v rámci Paktu euro plus, v jehož rámci Komise monitoruje naplňování závazků členských států.
- Dohled nad hospodářskými a daňovými politikami členských zemí v rámci Paktu růstu a stability a dalších později přijatých nástrojů.
- Dohled nad evropským semestrem.
- Komise bude muset plnit i svou roli v bankovní unii.

Vztahy s USA, které budou dominovat i společné zahraniční a bezpečnostní politice, budou směřovat ke snaze vybudovat více vyvážený vztah mezi EU a USA, zejména skrze Transatlantickou dohodu o obchodu a investicích (TTIP). Ekonomické a obchodní vztahy budou dále významné především ve vztahu EU k Rusku, Ukrajině, Turecku, Číně a rozvojovým zemím. Komise by měla dále podporovat kroky vedoucí k liberalizaci trhu s energiemi a ve vztahu k třetím zemím aplikovat energetickou diplomacii a posílit tak diverzifikaci energetických zdrojů.

Dalšími oblastmi, které lze očekávat na agendě nové EK jsou obchodní vztahy s USA – Transatlantická dohoda o obchodu a investicích (TTIP) a posilování energetické nezávislosti především na dodávkách ropy a plynu z Ruska.

Výrazným polem zájmu Komise by se měla stát podpora inovací a to speciálně inovace MSP, které tvoří výraznou většinu HDP v členských zemích EU a stojí za možností oživení hospodářského růstu a růstu zaměstnanosti (až 85 % čistého přírůstku nových pracovních míst vytváří MSP).

Výrazným pólem zájmu Komise by se měla stát podpora inovací u MSP.

Přístup k novým technologiím a VaV, či lepší přístup na trhy, to vše podpoří ekonomickou aktivitu těchto klíčových aktérů. Jejich flexibilita a schopnost přizpůsobit se jsou základem pro posílení jejich schopností a zdrojů nutných k inovaci. Tuto agendu řeší nově vzniklý Rámcový program pro výzkum a inovace 2014–2020 známý jako Horizont 2020, který napomáhá inovativním schop-

nostem a možnostem MSP včetně zajištění větší dostupnosti přímých finančních prostředků a nepřímé podpory v rámci cílů strategie Evropa 2020. Horizont 2020 vyčlenil na MSP více než 3 miliardy eur. Přes určité úspěchy je podíl MSP stále omezený a nová Komise by měla usilovat o nápravu. Dále je k dispozici program COSME, který má podpořit konkurenceschopnost MSP formou nových pracovních míst, podpory fondů rizikového kapitálu a exportérů. COSME bude v dalších sedmi letech hospodařit s 2,3 miliardami eur. COSME doplňuje kohezní politiku a Horizont 2020.

Integrace nebo ekonomický nacionalismus

Hlavní překážkou nové EK bude ekonomický nacionalismus. Nejsilněji se v posledních deseti letech projevil ve Francii, ale patrný byl i ve Španělsku, Německu, Itálii, či Polsku a dalších zemích. Jako reakci na tento typ nacionalismu musí EK usilovat o silnější společné ekonomické vládnutí.

Hlavním nástrojem Komise bude podpora jednotného trhu a jeho pravidel fungování v rámci politiky hospodářské soutěže a ochrany volného pohybu pracovních sil. Jednou z největších překážek naplnění ekonomických cílů

růstu a zaměstnanosti byl, je a bude nepoměr v ekonomické vyspělosti a růstu mezi jednotlivými členskými zeměmi EU.

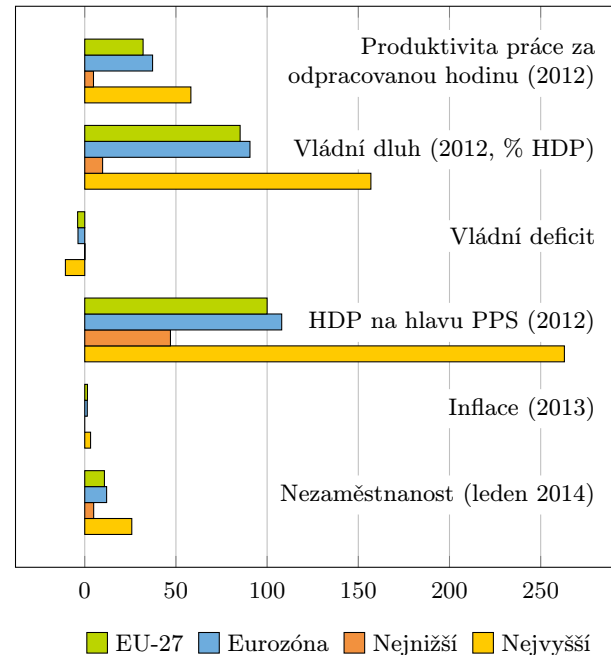
V reakci na tento typ nacionalismu musí EK usilovat o silnější společné ekonomické vládnutí.

Tento nepoměr jasně ukázala finanční krize a zasahuje do oblastí produktivity práce, růstu i nezaměstnanosti. Nové Komisi se v tomto ohledu nabízí několik možností:

- Je nutné soustředit pozornost na reformu veřejných financí, k čemuž bude potřeba zavedení fiskální unie včetně daně z finančních transakcí, která by měla být určena ekonomicky slabším členským zemím.
- Nová Komise by měla pracovat na návrzích na výraznější reformu rozpočtového rámce pro období po roce 2020 včetně posílení vlastních zdrojů a stabilizační funkce rozpočtu EU.
- Komise by měla podporovat volný pohyb osob, především však mobilitu pracovní síly.

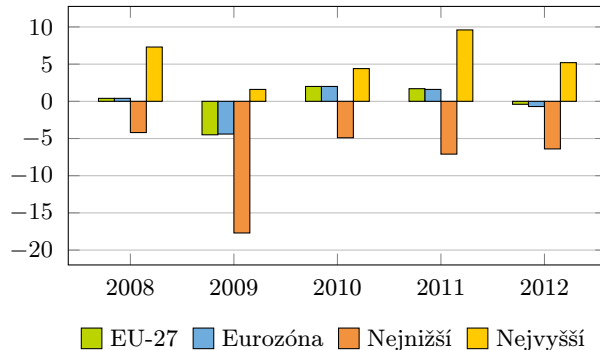
Jednou z největších překážek naplnění ekonomických cílů růstu a zaměstnanosti je nepoměr v ekonomické vyspělosti a růstu mezi jednotlivými členskými zeměmi EU.

Vybrané ekonomické ukazatele mezi členskými zeměmi EU

Omezení volného pohybu osob

Růst HDP v EU (2008–2012)

Komise by jednoznačně měla sledovat případy porušení práv volného pohybu osob a zároveň podporovat a zdokonalit fungování systému EURES. Komise by měla bezpodmínečně vylepšit zavádění pravidel EU v této oblasti do praxe, zvýšit povědomí migrující pracovní síly o jejich právech a zaměstnavatele o jejich povinnostech a tím snížit počet diskriminačních opatření a praktik.

Na jaře 2014 má Rada projednat návrh Komise na zlepšení zavádění práv pracujících. Buď bude nová směrnice

přijata ještě před nástupem nové Komise nebo se jednání protáhnout, ale v každém případě bude nová EK odpovědná za implementaci a dohled nad ní.

„V roce 2012 žilo a pracovalo v jiném než svémrodném státě 6,6 miliónu občanů EU... Dalších 3,1 % žilo v jedné, ale pracovalo v jiné zemi. Ale lidé, kteří chtějí pracovat v jiné zemi, často postrádají ochranu a informace... 15 % občanů EU by neuvažovalo o práci v jiném členském státě, protože se obávají přílišných překážek.“

(European Commission, 2013)

„Studie z roku 2011 ukázala, že migrace z osmi členských zemí (ČR, Estonsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Polsko, Slovensko a Slovinsko) zvedla v letech 2004–2009 HDP Irsku o 3 % a HDP UK o 1,2 %.“

(European Commission, 2013)

Komise by měla bezpodmínečně zvýšit povědomí migrující pracovní síly o jejich právech a zaměstnavatele o jejich povinnostech a tím snížit počet diskriminačních opatření a praktik.

V roce 2011 se za prací stěhovali hlavně obyvatelé zemí postižených krizí, a to nejvíce z Itálie, Portugalska, Španělska, Irsku a Řecka (v tomto pořadí). V tomto směru

by měla nová Komise dále podporovat mobilitu pracovní síly jako jednoho z automatických nástrojů vyrovnání asymetrických šoků uvnitř měnové unie.

Směrnice o službách

Dalším velkým nedořešeným problémem jednotného trhu je směrnice o službách, jeden z pilířů správného fungování jednotného trhu. Směrnice zasahuje aktivity tvořící až 40 % HDP EU a přestože lhůta pro implementaci skončila již v prosinci 2009, přetrvávají problémy s její aplikací. Největší překážkou se jeví protekcionismus a opakovaně vyslovené obavy ze sociálního dumpingu, které však spíše zakrývají praktiky usilující o ochranu domácích poskytovatelů služeb ze strany národních států. Správná aplikace směrnice by přitom mohla zvýšit HDP EU o více než 2% a odstranit velké množství diskriminačních praktik. Nová EK by měla

aplikovat princip nulové tolerance. Posílí tak cíl, který se rozhodně objeví v programu agendy nové Komise, a to posilování růstu a vytváření nových pracovních míst.

Směrnice zasahuje aktivity tvořící až 40 % HDP EU a přestože lhůta pro implementaci skončila již v prosinci 2009, přetrvávají problémy s její aplikací. Správná aplikace směrnice by přitom mohla zvýšit HDP EU o více než 2 % a přispět k větší mobilitě pracovní síly jako jednoho z automatických nástrojů vyrovnání asymetrických šoků uvnitř měnové unie.

Supranacionalismus versus intergovernmentalismus?

Posilování role členských států bylo v posledních letech nejvíce patrné při způsobu řešení ekonomické krize. V mnoha případech byla formou mezivládních dohod „obcházena“ Institucionální struktura EU. Aktivita některých ČZ v čele s Německem oslabují roli Komise jako nadnárodního aktéra a motoru integrace. Její roli v pozadí řešení krize zesílila relativně malá flexibilita Komise při hledání řešení, což usnadňuje dominantním hráčům převzít tuto roli a stát se iniciátory nové legislativy.

Výsledkem bylo rozšíření pravomocí Komise bez posílení její schopnosti prosazovat novou agendu (Laffan, 2012). Oslabení Komise znamená i oslabení role malých a středně velkých států, jejichž mluvčím a zastáncem bývá na jednáních nejčastěji právě Komise. Pro posílení jejího vlivu bude klíčová postava předsedy, kterého sice navrhnou ČZ, ale musí ho/ji schválit EP, který by měl trvat na výrazné, zkušené proevropsky laděné osobnosti.

Aktivita některých ČZ v čele s Německem oslabují roli Komise jako nadnárodního aktéra a motoru integrace. Výsledkem bylo rozšíření pravomocí Komise bez posílení její schopnosti prosazovat novou agendu.

Komise by měla usilovat o návrat k jednorychlostní EU. Jakkoliv Komise podporuje hlubší integraci, vytvoření jakéhosi jádra, které bude více integrované než zbytek EU je pro Komisi nepřijatelný koncept, protože ohrožuje fungování jednotného trhu.

Jestliže vedoucí pozici mezi ČZ hraje Německo pod vedením Angely Merkel, musí se nová Komise více zasadit o zapojení do předjednávání nových iniciativ. Komise by měla být více než příjemcem, posluchačem a vykonavatelem. Vymanění se z vlivu Německa a přijetí větší odpovědnosti za posílení flexibility vnitřního fungování Komise zvýší její vliv na ekonomickou politiku Komise.

Vymanění se z nadměrného vlivu Německa a přijetí větší odpovědnosti za posílení flexibility vnitřního fungování Komise zvýší její vliv na ekonomickou agendu EU.

Závěr

Lisabonská smlouva posílila vliv EP na jmenování EK a tím také více politizuje celou EK. Všechny aspekty červnových voleb do EP a následný proces jmenování nového předsedy EK a nových komisařů bude mít značný vliv na formování a implementaci ekonomické agendy EK za dozvuků dopadů ekonomické krize a krize eurozóny. Všechny výzvy nového volebního období budou omezeny novým víceletým finančním rámcem EU (2014–2020), který prvně v historii EU hospodaří s nižšími prostředky než ten předchozí (2007–2013). Komise bude potřebovat silné vedení a na národní úrovni

lídry, kteří budou schopni a ochotni posílit politickou integraci. Je více než pravděpodobné, že nová Komise do svého programu zahrne všechny následující body: vyrovnání se s dopady finanční krize a krize v eurozóně, snižování rozdílů mezi členskými zeměmi EU, důraz na jednotný trh a pokračující liberalizaci světového obchodu. Úspěch nastolených cílů včetně bankovní unie bude záviset na celkovém prohloubení politické a ekonomické integrace, k čemuž je bezvýhradně nutná úzká spolupráce a porozumění mezi EK a ČZ.

Literatura

- **Benton, M.; Petrovic, M.** (2013). How Free Is Free Movement? Dynamics and Drivers of Mobility within the European Union. Dostupné z: <http://www.migrationpolicy.org/research/how-free-free-movement-dynamics-and-drivers-mobility-within-european-union>
- **Economist** (2011). Two-speed Europe, or two Europes?, 10. listopadu. Dostupné z: <http://www.economist.com/blogs/charlemagne/2011/11/future-eu>
- **Euractiv** (2013). Cameron wants 'restrictions' put on EU freedom of movement, 7. ledna. Dostupné z: <http://www.euractiv.com/future-eu/cameron-wants-restrictions-eu-fr-news-516886>
- **Euractiv** (2013). Next Commission's main concern will be inequality, analysts predict, 19. prosince. Dostupné z: <http://www.euractiv.com/future-eu/commission-main-concern-inequali-news-532471>
- **Euronews** (2014). Bulgarian and Romanian exodus fails to materialise as EU work restrictions are lifted, 1. ledna. Dostupné z: <http://www.euronews.com/2014/01/01/bulgarian-and-romanian-exodus-fails-to-materialise-as-eu-work-restrictions-are/>
- **Evropská komise** (2013). Komise navrhuje zlepšit uplatňování práv pracovníků na volný pohyb, 26. dubna. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-372_cs.htm
- **European Commission** (2014). End of restrictions on free movement of workers from Bulgaria and Romania – Statement by László Andor, European Commissioner for Employment, Social Affairs and Inclusion, 1. ledna. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-1_en.htm

- **Evropská komise** (2014). Pracovní program 2014 – hospodářský růst a zaměstnanost prioritou, 29. října. Dostupné z: http://ec.europa.eu/news/eu_explained/131029_cs.htm
- **Glorieux, G.** (2013). The European Parliament 2014–2019: Big Changes Ahead?, 10. prosince. Dostupné z: [http://www.elecpor.pt/pdf/10122013_The European Parliament 2014.pdf](http://www.elecpor.pt/pdf/10122013_The_European_Parliament_2014.pdf)
- **Hoedl, E.** (2011). Europe 2020 Strategy and European Recovery. Problems of Sustainable Development 6(2): 11–18.
- **Laffan, B.** (2012). European Union and Euro zone: How to Coexist?, 26. dubna. Dostupné z: <http://www.eui.eu/Documents/DepartmentsCentres/Economics/Researchandteaching/Conferences/PresentationLaffan.pdf>

Medailonek o autorce

Lucie Tungul Tunkrová, Ph.D., nar. 1977, absolventka Miami University, Ohio, USA (mezinárodní vztahy, 2002) a Univerzity Palackého v Olomouci (politologie a evropská studia, 2003). Titul Ph.D. získala v oboru politologie na Katedře politologie a evropských studií FF UP (2006). Od roku 2006 je odbornou asistentkou na Fatih University v Istanbulu, Turecko, a spolupracuje s Katedrou politologie a společenských věd Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Specializuje se na problematiku evropské integrace, především rozšiřování, euroskepticismus a rozhodovací procesy v EU.

mec@mendelu.cz

Editor publikační řady: Lubor Lacina

TUNGUL TUNKROVÁ, L. Příští Evropská komise – očekávaná ekonomická agenda a priority. In: Lacina, L. *Analýzy a studie Mendelova evropského centra*. Číslo 3 (5/2014), 12 s. Nakladatelství Martin Stříž, Bučovice. ISBN 978-80-87106-77-8.

Vydalo a vytisklo Nakladatelství Martin Stříž, Bučovice, 5/2014, www.striz.cz.

Think tank – Mendelovo evropské centrum O projektu: cíle a poslání

Vznik think tanku – Mendelova evropského centra má přímou vazbu na realizace projektu Evropské komise Jean Monnet Centre of Excellence na Mendelově univerzitě v Brně. Cílem think tanku je přispívat do diskuse o přínosech a nákladech členství v EU a také o možném směřování evropského integračního procesu k vytvoření fiskální a politické unie.

Projekt je finančně podporován Evropskou komisí, Jean Monnet Centre of Excellence (grant č. 2012-2861).

Think tank – Mendelovo evropské centrum Jean Monnet Centre of Excellence – Economic Logic or Political Logic? Is Fiscal Union Feasible for EU?